

עידוד עלייה וקליטה מיטבית של עולים בעלי מקצועות הייטק והנדסה

הצעה להחלטה

מחליטים, בהמשך לסעיפים 4 ו-5 בהחלטת ממשלה מספר 212 מיום 1.8.2021 (להלן: "החלטת הממשלה 212"), בעניין הגדלת מספר המועסקים בענף ההייטק ובתעשייה עתירת הידע בישראל, ובהמשך להקמתו של הצוות הבינמשרדי להגדלת ההון האנושי בענף ההייטק (להלן: הצוות הבינמשרדי):

1. להטיל על משרד ראש הממשלה, משרד העלייה והקליטה ומשרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה לגבש תכניות עבור עולים חדשים, עולים פוטנציאליים ותושבים חוזרים פוטנציאליים בעלי רקע בתחום ההנדסה וההייטק כמנוע צמיחה לאומי, ובכלל זה:

- א. בהמשך להחלטת ממשלה 212, להקים צוות בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה (להלן: "הצוות") שיגבש תכניות אופרטיביות לעידוד עלייתם של עולים חדשים בעלי הכשרה מקצועית בתחומי ההנדסה והיי טק, וכן להחזרתם לישראל של בעלי הכשרה מקצועית בתחומי ההנדסה והיי טק, ולהכשרתם ו/או הסבתם של מועמדים רלוונטיים בארצות המוצא וכן של עולים הנמצאים בישראל.
- ב. חברי הצוות יהיו נציגים בדרג מנכ"ל או סמנכ"ל או מי מטעמם, מהמשרדים הבאים: משרד העלייה והקליטה, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה, משרד האוצר, זרוע העבודה במשרד הכלכלה והתעשייה, רשות החדשנות והמועצה הלאומית לכלכלה במשרד ראש הממשלה, וגורמים נוספים בהתאם לצורך.
- ג. הצוות יעבוד בתיאום עם הצוות הבינמשרדי ויגיש המלצותיו לאישור הממשלה בתיאום עם יושב ראש הצוות הבינמשרדי.

2. הממשלה רושמת לפניה את התחייבותה של הסוכנות היהודית לייצר בתוך 90 יום מנגנון המחבר בין מועמדי עלייה בעלי רקע מקצועי בתחומי ההנדסה וההייטק לבין מעסיקים פוטנציאליים בתעשייה הישראלית, עוד בטרם עלייתם ארצה.

דברי הסבר

העלייה טומנת בחובה הזדמנות נדירה למשק הישראלי לקבל הון אנושי איכותי ומשכיל, שרבים ממנו בעלי מקצועות אקדמאים, מנוסים, יזמיים וחדשנים עם מוטיבציה גבוהה לתרום לשגשוגה של המדינה ולהוות מנוע צמיחה משמעותי למדינת ישראל. העליות לישראל השפיעו משמעותית על שוק העבודה, היזמות והחדשנות הטכנולוגית, כמו גם על הצמיחה הכלכלית וחוסנה הלאומי של המדינה.

בשלושת העשורים האחרונים, עלו ארצה כ-1.5 מיליון עולים שהכניסו לקופת המדינה כרבע עד שליש טריליון ש"ח. לפי הערכות שונות (וכפי שיפורט בהמשך), עלות ההשקעה בעולים אל מול התועלת עומדת ביחס של 1:6 עד 1:14, תלוי בארץ המוצא ובתחומי עיסוק.

כך, למשל, מבדיקה בשנת 2014 עולה כי עלות ההכשרה בחו"ל ל-4,400 מהנדסים נאמדה על כ-1.4 מיליארד ₪ כאשר עלות קליטתם בישראל 110 מלש"ח, קרי מדובר בחסכון למדינה בסך מעל 1.2 מיליארד ₪.

כיום נחשבת מדינת ישראל ל-Start-Up Nation. מעמד זה של המדינה נוצר בין היתר הודות לגל העלייה המשמעותי מבריה"מ לשעבר בשנות ה-90, עם הגעת עולים חדשים בעלי התמחויות בתחום הטכנולוגיה וההנדסה. אך לאחרונה דווח על מחסור של כ-15 אלף עובדים בשוק ההייטק והמספר עלול לגדול פי 10 בשנים הבאות. ב-10 שנים האחרונות עלו 10,954 מהנדסים עולים ומניתוח נתונים בתיקי עלייה מכל המדינות נמצא כי מעל 3,100 עולים פוטנציאליים בעלי מקצועות בהנדסה.

בנוסף, מאחר והסוכנות היהודית יחד עם ההסתדרות הציונית העולמית פועלות לעידוד העלייה לישראל ופוגשות את מועמדי העלייה עוד בטרם עלייתם, הודיעה הסוכנות היהודית כי בכוונתה ליזום ולבצע מנגנון המחבר בין מועמדי עלייה בעלי רקע מקצועי בתחומי ההנדסה וההייטק לבין מעסיקים פוטנציאליים בתעשייה הישראלית, עוד בטרם העלייה לישראל. מנגנון כאמור עשוי להעלות את המוטיבציה של השוקלים לעלות לישראל לעשות זאת, יכול שיהיה זרז לעלייה עצמה והוא עולה בקנה אחד עם מטרות החלטה זו והחלטת ממשלה 212.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה:

מחקרים רבים מראים כי כל עולה המגיע לישראל, מעלה את התוצר הלאומי ומיטיב עם כלכלת ישראל. מתוך הנתונים שהתקבלו מהמדען הראשי של משרד העלייה והקליטה, תרומתם של מהנדסים שעלו בשנים 2009-2012 מראה שהשקעה בקליטתם בישראל משתלמת למשק הישראלי ולמדינה בכלל. בשנים האמורות עלו כ-4,427 מהנדסים עולים שההשקעה בהכשרתם בחו"ל נאמדת בכ-1.34 מיליארד ₪ בעוד שעלות קליטתם בישראל הייתה 0.44 מיליארד ₪ ותרומתם הייתה 0.9 מיליארד ₪. הנתונים מראים שעולים בעלי הכשרה ומקצועות נדרשים, תורמים למדינה וחוסכים עלויות הכשרה באופן משמעותי.

שוק התעסוקה הישראלי מאופיין כיום כשוק הדורש מאות אלפי משרות במגזרים השונים, הדור הזה של העולים משנות התשעים הוא בהליך פרישה, לכן גיבוש תכניות אופרטיביות לעידוד עלייתם של בעלי הכשרה מקצועית בתחומי ההנדסה והיי טק, ולהכשרתם ו/או הסבתם של מועמדים רלוונטיים בארצות המוצא וכן בישראל, תייצר הזדמנות שבו מועמדי העלייה, מתחילים את התהליך עוד בארץ היעד בתהליך תלת שלבי, הכוללת תהליך אבחון של המועמד על פי ניסיונו ויכולותיו והשכלה. לאחר מכן, תהליך של חיבור למעסיקים פוטנציאליים הנמצאים במאגר ואחר כך שלב ההשמה. התהליך המקדים מאפשר למועמדים להכיר את שוק התעסוקה, להתכונן אליו וגם לחבור אל מעסיקים עוד טרם העלייה לישראל.

תקציב:

קיום הצוות ומפגשיו אינם כרוכים בתקציב.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם:

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם:

שר האוצר- מסכים.

שרת הכלכלה והתעשייה- מסכימה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא:

החלטה מספר 2292 מיום 15.1.2017 והחלטת ממשלה מספר 212 מיום 1.8.2021.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה:

מצ"ב

סיווגים:

ראשי- החלטה על הנעת תהליך עבודה.

משני- חברה וכלכלה; ישראל והעם היהודי.

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שרת העלייה והקליטה
ועל ידי שרת החדשנות, המדע
והטכנולוגיה

ירושלים, ו' בחשון תשפ"ב

12 באוקטובר 2021

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: עידוד עליה וקליטה מיטבית של עולים בעלי מקצועות הייטק והנדסה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום 1.8.2021, קיבלה הממשלה את החלטה מספר 212 שכותרתה "תכנית לקידום חדשנות, עידוד צמיחת ענף ההייטק וחיזוק המובילות הטכנולוגית והמדעית" (להלן: החלטת ממשלה).

סעיפים 4 ו-5 להחלטת הממשלה עוסקים בהגדלת מספר המועסקים בענף ההייטק. סעיף 4 מטיל על שר האוצר ושרת החדשנות, המדע והטכנולוגיה לבחון בתיאום עם רשות החדשנות דרכים לעידוד חזרה לישראל של תושבי ישראל השוהים בחו"ל למעלה משנתיים, אשר בעת שהותם בחו"ל עבדו בתפקידי מחקר ופיתוח בחברות הייטק, בעלי ידע בתחומי ההנדסה ומדעי המחשב, מתוך מטרה לייצר תמריצים אפקטיביים לחזרתם לישראל. סעיף 5 מטיל על השרים האמורים הקמת צוות בין-משרדי שיבחן את היעדים התעסוקתיים למול ענף ההייטק, את פוטנציאל כח האדם הקיים בישראל להשתלבות בענף ואת החסמים להגדלת התעסוקה בענף.

סעיף 4 האמור עוסק בתושבים חוזרים, אשר עידוד שובם לישראל והסיוע לקליטתם בתעסוקה בישראל, הוא באחריות משרד העלייה והקליטה. סעיף 5 לא לקח בחשבון את אוכלוסיית העולים לישראל המהווים פוטנציאל כח אדם בתחומים הנדרשים. משרד העלייה והקליטה מפעיל תכניות שונות לעידוד עלייה לישראל וכאמור לעידוד שובם של תושבים חוזרים והוא אף מעניק סוגי סיוע שונים לכל אחד מהם לצורך השתלבות בתעסוקה בישראל.

מטרת ההחלטה המוצעת כעת היא להקים צוות בנוסף לצוות הבינמשרדי האמור בהחלטת ממשלה 212, אשר יגיש לממשלה המלצות אופרטיביות לתכניות לעידוד האוכלוסיות האמורות להגיע לישראל לעבודה בתחומים האמורים ולהכשרתם או הסבתם המקצועית של מועמדים רלוונטיים לעבודה בתחומים האמורים.

בנוסף, מאחר והסוכנות היהודית יחד עם ההסתדרות הציונית העולמית פועלות לעידוד העלייה לישראל ופוגשות את מועמדי העלייה עוד בטרם עלייתם, הודיעה הסוכנות היהודית כי בכוונתה ליזום ולבצע מנגנון המכבר בין מועמדי עלייה בעלי רקע מקצועי בתחומי ההנדסה וההייטק לבין מעסיקים פוטנציאליים בתעשייה הישראלית, עוד בטרם העלייה לישראל. מנגנון כאמור עשוי להעלות את המוטיבציה של השוקלים לעלות לישראל לעשות זאת, יכול שיהיה זרז לעלייה עצמה והוא עולה בקנה אחד עם מטרות החלטה זו, החלטת ממשלה 212 וכן החלטת ממשלה מספר 2292 מיום 15.1.2017.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי מתרונם:

לאור המפורט לעיל, הצעת ההחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

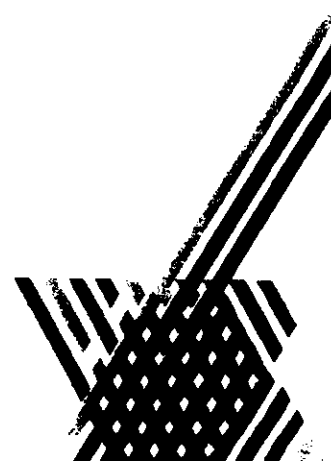
עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

אין מניעה לאשר את הצעת ההחלטה.

ל.נ. שטרית

מיכל שטרית-רבבל, עו"ד

היועצת המשפטית

THE JEWISH AGENCY
FOR ISRAEL
Every one of us. together.

14/10/21

לכבוד: משרד ראש הממשלה

הנדון: התחייבות ליצירת מנגנון חיבור בין מועמדי עליה לבין מעסיקים פוטנציאליים

הסוכנות היהודית מתחייבת לייצר בתוך 90 יום מנגנון המחבר בין מועמדי עלייה בעלי רקע מקצועי בתחומי ההנדסה והייטק לבין מעסיקים פוטנציאליים בתעשייה הישראלית, עוד בטרם עלייתם ארצה.

9

בברכה,
משה
מזכיר

הסוכנות היהודית באמצעות מורשי חתימה.